

PLANEERIMISE JA POLIITIKA SEOSTEST

ENDRIK MÄND

EAL

EPÜ

volitatud arhitekt – ekspert, tase 8

08 11 2019

universum – lõpmatusse laiuv **ruum** ja aine selles. See sisaldab kõik, mida me näeme ja kõik, mida teame.

Juba aegade algusest oleme mõistatanud, kuidas see kõik tekkis –

- hiilgavalt juhitud **plaan**,
- juhuslik sündmustejada või
- midagi palju, palju... lollimat ?

- aegade algusest on inimese ellujäämine sõltunud sellest kui hästi oskab ta kohaneda ümbritseva keskkonnaga. See on kujundanud meie arusaama (inim)sõbralikust ja (inim)vaenulikust ruumist ning, kuigi nüüdisinimene ei ole sunnitud igapäevaselt aktiivselt pingutama ellujäämise nimel, ei ole neuroesteetiliste protsesside iseloom oluliselt muutunud – endiselt reageerib meie aju rahulolutundega stiimulitele, mida tekitab ellujäämiseks sobiv keskkond. Seda kogemust on seletatud ilu mõiste kaudu, mida alates industriaalühiskonna võidukäigust on kahjuks pidevalt devalveeritud. Seetõttu võiksime täna rääkida lihtsalt heast ruumist.
- inimeseks olemise juurde on pikka aega kuulunud püüe keskkonda enese vajaduste järgi kujundada. Peaaegu iga otsus, mille me teeme, mõjutab meid ümbritsevat ruumi või on mõjutatud meid ümbritsevast ruumist. Ruumiloome on protsess, milles me – üksikisiku, organisatsiooni või riigi tasandil – igapäevaselt osaleme. Ka täna sõltub meie edukus ja kestlikkus sellest, kui kvaliteetsed on meie ruumiotsused. Seda nii majanduslikus, ühiskondlikus kui kultuurilises plaanis. Nii meie kehalist kui vaimset tervist silmas pidades.

- **planeerima**¹ <plan | `eerima -eerib 28 v>
 1. asula, ehitise v maastiku **plaani**¹ (1) koostama v kavandama
 2. plaanima, **plaani**¹ (2) koostama
 3. maa-ala kruntideks mõõtma

- **poliitika** <poliitika 1 s> (kr *politikē* linna- v riigijuhtimiskunst < *polis* linn, riik) • kindlatest põhimõtetest lähtuv kavakindel tegutsemine, et mõjutada ja korraldada riigiasju, riikidevahelisi suhteid või ühiskonnaelu; sageli kasutatakse parteide tegutsemisprintsipide ja tegevuse kohta; PILTL tegutsemisviis, järelekaalutud toimimine

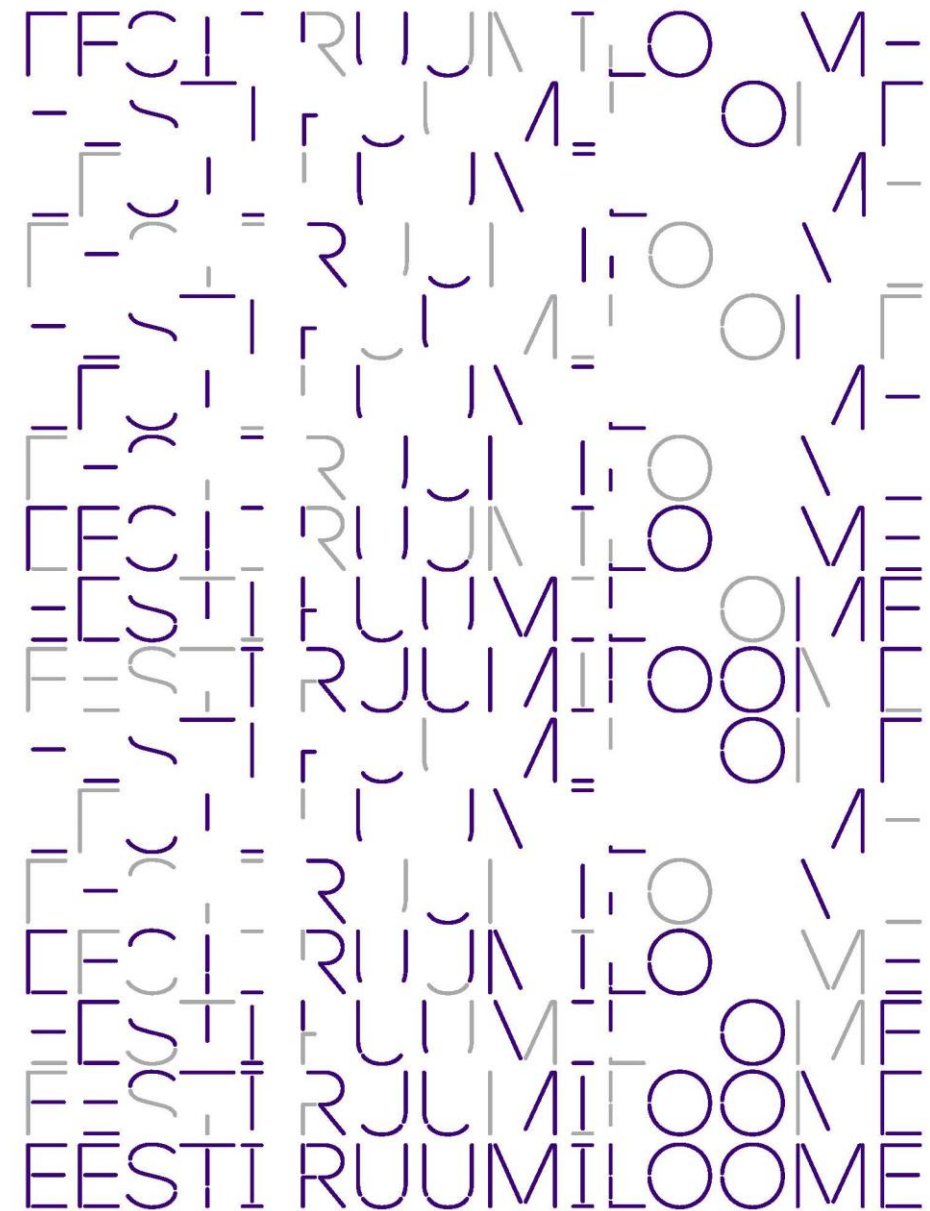
VÕÖR. SÕNADE LEKSIKON

„Võörsõnade leksikon” on mõeldud kõigile, kes tunnevad huvi võörsõnade õigekirja, tähenduse, käänamise-pööramise või päritolu vastu. Kaheksas, Eesti Keele Instituudis põhjalikult ümbertöötatud trükk sisaldab ligi 40 000 märksõna, 1000 allmärksõna, valiku enamkasutatavaid lühendeid, sententse ja väljendeid.

Lisatud on uusi võör- ja tsitaatsõnu. Uuendatud ja täiendatud on sõnaseletusi ning viitamissüsteemi, täpsustatud ja täiendatud sõnade etümoloogiat. Häälduse märkimine on varasemast kasutajasõbralikum.

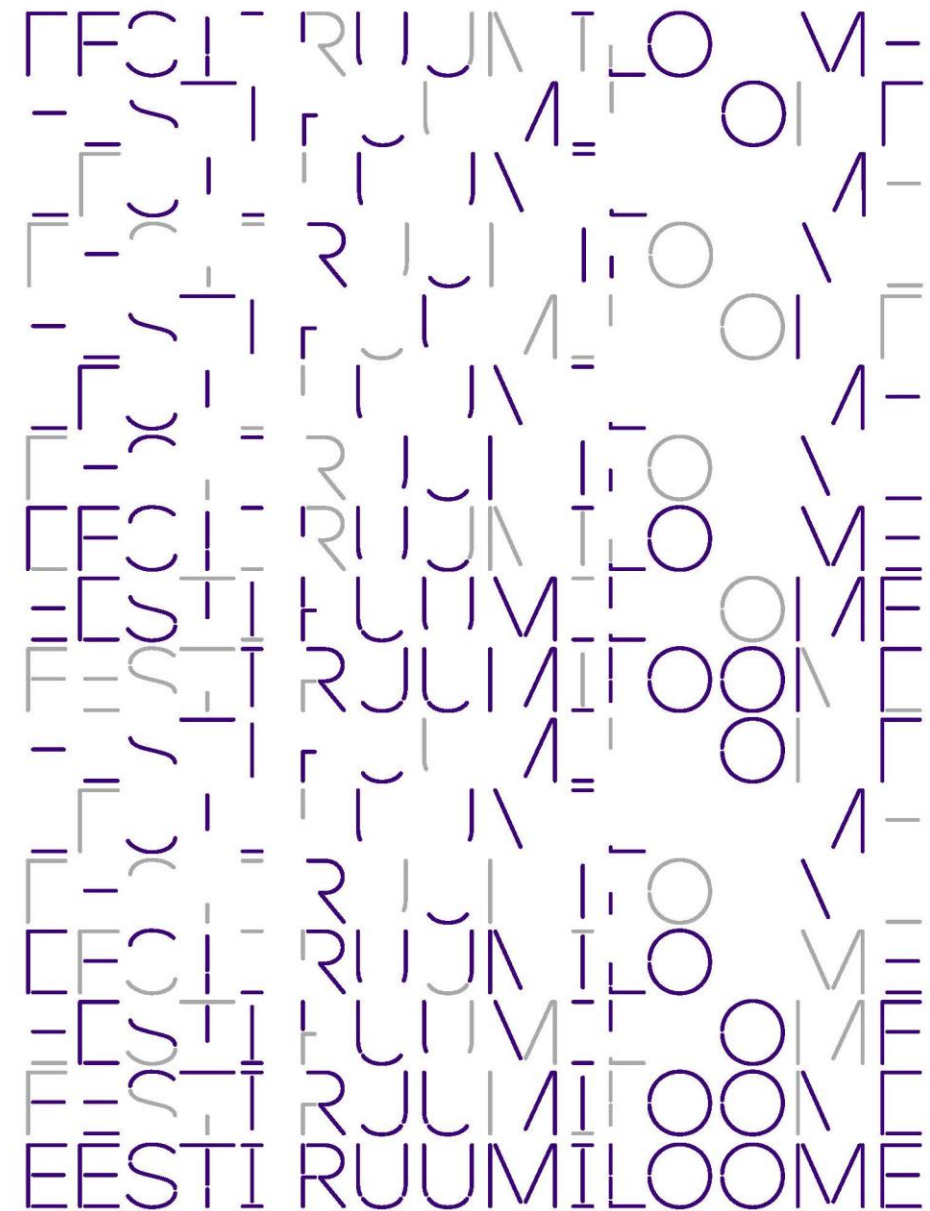
Leksikonil on põhjalik eessõna ja kasutusjuhend. Siinne väljaanne on esimene eestikeelne võörsõnakogu, mis esitab ka morfoloogilise info: käänamise ja pööramise ning muuttüübistiku. Ortograafia ja morfoloogia on üldjuhul kooskõlas eesti kirjakeele normi aluseks oleva „Eesti õigekeelsussõnaraamatu” uusima versiooniga.

- **ruum** on [käesoleva aruande tähenduses] piiritletud füüsilise ruumiga, mis hõlmab nii ehitatud kui ka looduslikku, nii välis- kui ka siseruumi. Ruum on piiratud ressurs, mille kasutamine peab olema teadlik, et võimaldada kõiki ühiskondlikult aktsepteeritud ja soovitud kasutusi – nii seniseid kui ka tulevasi.

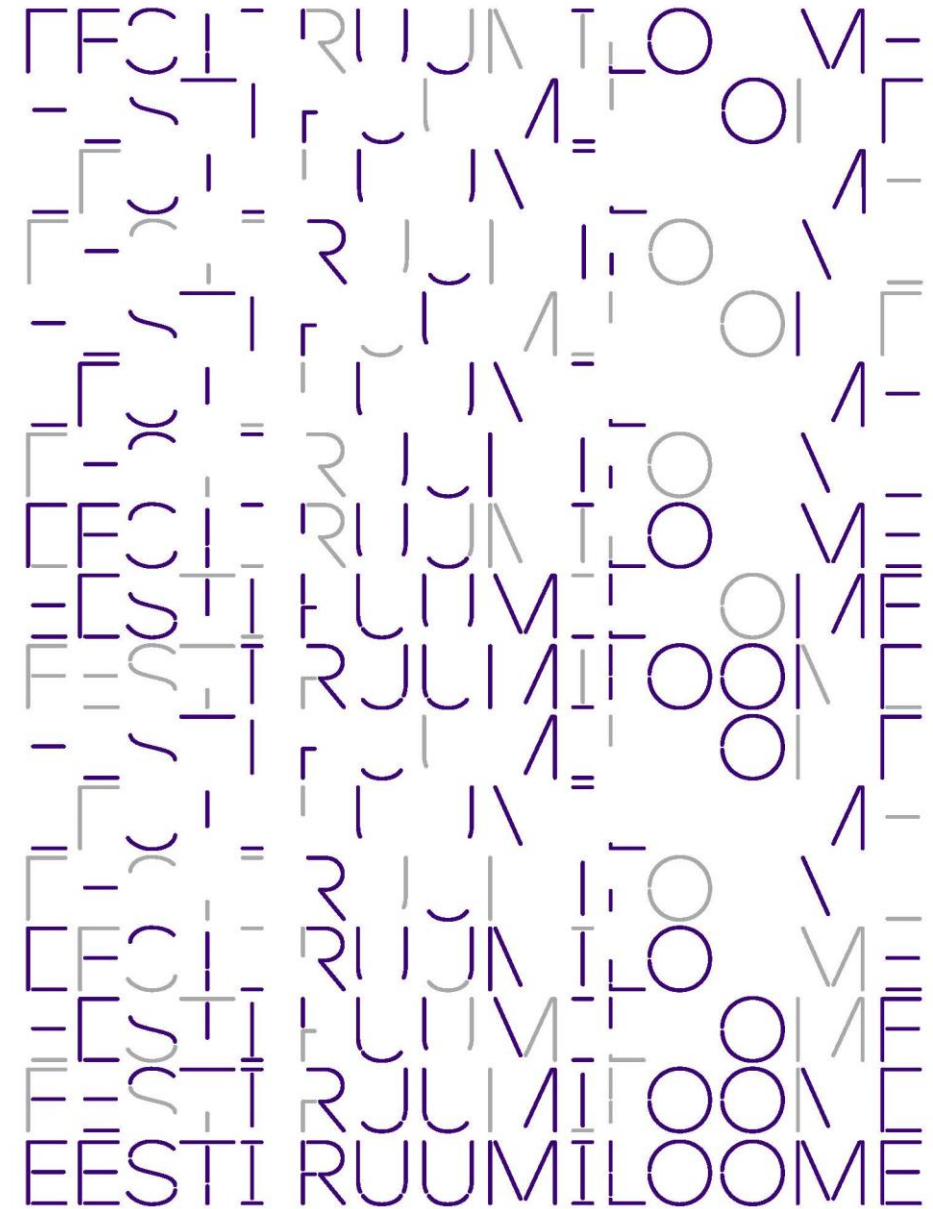

- **ruumiloome** on ruumi arengut mõjutavate otsuste kujundamine ja elluviimine. Ruumiloome on kompleksne protsess, mis sünnib eri sektorite ja paljude valdkondade ja osaliste koosmõjus. Seetõttu võib ruumiloome olla nii teadlik ja eesmärgipärane tegevus kui ka juhuslik, mõne teise eesmärgi saavutamisest johtuv tulemus.

- ruumiloome kvaliteedi määravad sageli otsused, mis langetatakse enne ruumilise planeerimise või projekteerimisprotsessi algust ning millesse **ruumipädevusega** spetsialistid – ruumivaldkondade asjatundjad – enamasti kaasatud ei ole. Ruumivaldkonnad on [ekspertrühma käsituses] eelkõige ruumi kavandamisega seotud erialad nagu ruumiline planeerimine, arhitektuur, sisearhitektuur, maastikuarhitektuur ja disain.

- **pädevus** <-e 5> <s>

1. asjatundlikkus, kompetentsus. *Nende meeste pädevuses pole kahtlust. Järelduste, seisukohtade pädevus.* *Faktoloogilise pädevusega eesti ajalooline romaan seni kiidelda ei või. P. Rummo.

▷ Liitsõnad: **keelepädevus**.

2. võimkond, võimupiirid, kompetents. *Kohtu pädevus. Küsimus kuulub valla volikogu pädevusse. Egiptuse preestrite pädevusse kuulus ka ajaarvamise korraldamine.*

▷ Liitsõnad: **õiguspädevus**.

EESTI KEELE SELETAV SÕNARAAMAT

Eesti Keele Instituut

1

Kõnekeele "Eesti keele sõnaraamatu" on
koostanud Eesti Keele Instituut. Sõnaraamatu
väljaandmisele on toetanud Eesti Keele
Instituut ja Eesti Keele Instituut. Sõnaraamatu
väljaandmisele on toetanud Eesti Keele
Instituut ja Eesti Keele Instituut. Sõnaraamatu
väljaandmisele on toetanud Eesti Keele
Instituut ja Eesti Keele Instituut. Sõnaraamatu
väljaandmisele on toetanud Eesti Keele
Instituut ja Eesti Keele Instituut.

© 2011 Eesti Keele Instituut

Järjepidevus
teadmine

ruumipädevus
teadmine
usaldus

kvaliteetne ruumiotsus

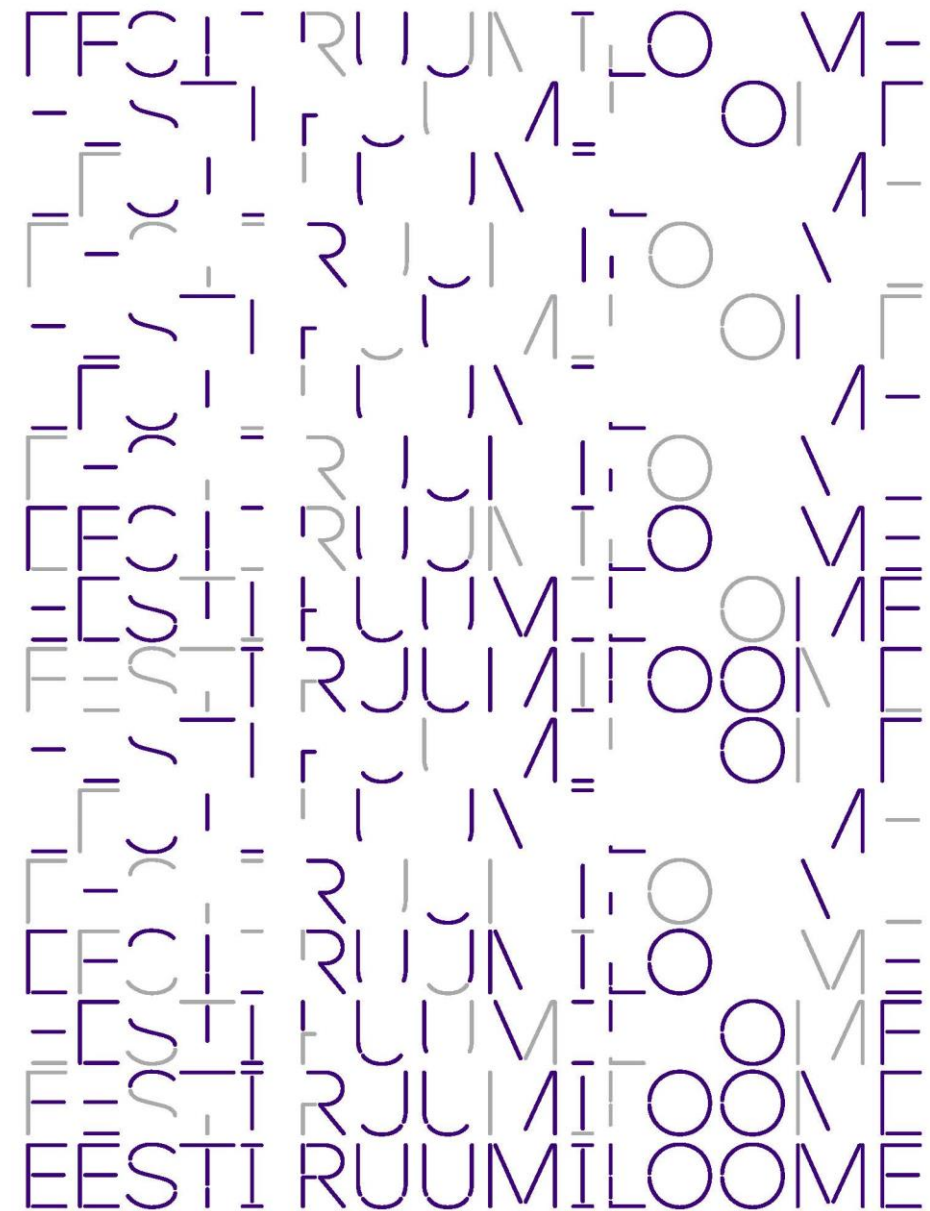
otsustuspädevus

usaldus
järjepidevus

kasutajakogemus

- ruumiloome peaks olema teadvustatud ja teadmistest juhitud tegevus, mille põhieesmärk on iga otsusega elukeskkonda parandada. Hea ruumilise keskkonna tekkimise eelduseks on nii selge riikliku **ruumipoliitika** olemasolu kui ka oskused seda ellu viia. Seni puudub Eesti riigil looduskeskkonda ja ehitatud keskkonda koos vaatav ning eri ruumiloome valdkondi siduvalt rakendav ruumipoliitika, mis oleks tegevuse aluseks kõigil otsustustasanditel ja kõigis valdkondades.

<https://www.err.ee/953743/tallinn-otsustas-laiema-reidi-tee-kasuks>

- puudub piisav kindlus, et sadamast tulenev liiklusvoog ei suurene oluliselt võrreldes eelnevalt teadaoleva liiklusvooga;
- teadlaste eksperthinnangu kohaselt ei täida muudetud liikluslahendus esialgset kava tänavaruumis ummikuid vähendada, vaid tekitab neid juurde;
- kuna vähendatud mahtudega projektlahendus ei taga sujuvat sõidurežiimi, suureneb peatumiste-kiirenduste arv, mis omakorda mõjutab keskkonnaseisundit negatiivselt;
- sellises ülekoormuses ei ole midagi rohelist. Pigem on kõigi huvides, et sadamasse saabuvad sealt viivitusteta minema saaks;
- Reidi tee muudatused pole põhimõttelised, vaid tehnilised. Jutt ei ole Reidi tee kui terviku muutmisest, vaid projekti muutmisest kolmel lähestikku paikneval ristmikul.

<https://www.err.ee/957939/kolvart-praegune-tallinna-peatanava-lahendus-pole-reaalne>

- peatänava projektiga edasimineku eeldab uut lahendust, kuna praegune pole reaalne;
- liikluse võimekus väheneks 75 protsenti. See tähendab, et ehituse ajal hakkaks seisma nii tava sõidukite kui ka ühistranspordi liiklus, mis ei oleks normaalne;
- esmalt tuleks ehk tegeleda väiksemate projektidega, nagu Rävalla läbimurre ja Estonia tunnel.

Jätkuv autostumine on paratamatus, millega meil tuleb leppida. Isiklik sõiduauto on staatuse sümbol – me ei saa keelata inimestel autoga liikumast

<https://www.err.ee/981643/tallinn-tahab-alkoholimuugi-piiranguid-karmistada>

- ei ole vajalik toetada ettevõtlust, mis kahjustab inimeste tervist ja turvalisust;
- tegelikult me vajame suuremat piirangut ja vahe(maa) peab olema vähemalt 150 meetrit. Me ei soovi, et meie lapsed iga päev näeksid nii alkoholi müüki kui tulemusi kaupluste juures ja inimesi, kes tarbivad alkoholi;
- täna räägime (piirangutest) teoreetiliselt, sest soovime teemat arutada ühiskonnaga. Antud juhul poleks õige, nagu juhtus alkoholiaktsiisiga, et kõigepealt tehti otsus, siis tehti analüüs ja siis tuli arutelu ja siis tuli teine otsus otsa.

<https://www.err.ee/984428/riik-tahab-lubada-autodel-taas-konniteedel-parkida>

- muudatuse eesmärk on muuta õuealal parkimise reeglid selgemaks;
- õueala puhul ei ole sätestatud, milline on piisav ruum, mille sõiduki parkinud juht peab jalakäijale jätma;
- arvestades asjaolu, et õuealal võib jalakäija liikuda ka sõiduteel, saaks pahatahtlikult väita, et kõnniteel parkinud sõidukist saab jalakäija takistamatult mööduda ka näiteks sõidutee kaudu.

Just nüüd, kui me oleme aastatepikkuse töö tulemusena parkimiskultuuri järje peale saanud, tahab ministeerium selle kõik ära nullida ja asjad jälle teistpidi pöörata.

Küsimus taandub sellele, keda siis eelistatakse. Kui õuealal ka jalakäijale mingit eelist ei anta, kus siis üldse?

<https://www.err.ee/995020/tallinn-ei-luba-citybee-rendiautodel-tasuta-parkida>

- linnavalitsus näeb odava autorendi klientuurina peamiselt praeguseid ühistranspordikasutajaid, sest nendel, kes juba praegu oma sõite autoga teevad. Niisuguse teenuse järele vajadus puudub;
- erinevalt taksost ja sõidujagamisest alustab rendiauto sõitu külma mootoriga ja see reostab rohkem keskkonda;
- Tallinn ei toeta rendisõidukite tasuta parkimist linna tänavatel, sest see pole keskkonnasõbralik;
- linna jaoks murekoht ka see, kui rendiautod jäävad sarnaselt renditõukeratastega linnatänavatele seisma ja liiklust takistama, kuid samas võtavad nad tõukeratastest märkimisväärselt rohkem ruumi
- meil on vaja talvel lund koristada, tänavaid puhastada - kes neid autosid teisaldama hakkab?
- lisaks vähendab see kohalike elanike parkimisvõimalusi. Parkimispiirangud ja parkimistasu on kehtestatud selleks, et autod ei takistaks jalakäijaid ja liiklust ning parkimistasu maksmine motiveeriks inimest võimalikult kiiresti parkimiskohta vabastama

https://www.tallinn.ee/est/ehitus/Uudis-Tallinn-kandideerib-2022.-aasta-Euroopa-rohelise-pealinna-tiitlile?filter_otsing_uudis_rubriik_id=168

- tiitel antakse linnale, kes on parandanud linnakeskkonda tervikuna erinevate tegevuste kaudu, milleks on muuhulgas näiteks säästlike liikumisviiside juurutamine, parkide, rohe- ja puhkealade rajamine ning laiendamine, jäätmemajanduse kaasajastamine, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtmine, müra vähendamise innovaatiliste lahenduste rakendamine, linnavalitsuse keskkonnajuhtimine, koostöö linnavõimu, elanike, ettevõtjate ja teiste osapoolte vahel [eesmärgiga arendada ja parendada elamistingimusi linnas](#)

universum – lõpmatusse laiuv **ruum** ja aine selles. See sisaldab kõik, mida me näeme ja kõik, mida teame.

Juba aegade algusest oleme mõistatanud, kuidas see kõik tekkis –

- hiilgavalt juhitud plaan,
- juhuslik sündmustejada või
- midagi palju, palju... lollimat ?

TÄNAN!

ENDRIK MÄND

EAL

EPÜ

volitatud arhitekt – ekspert, tase 8

08 11 2019